

Vážený pán minister

Milan Krajniak

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Špitálska 4, 6, 8

Bratislava

VEC: Návrh opatrení na podporu chránených dielní, chránených pracovísk a registrovaných sociálnych podnikov v mimoriadnej situácii spôsobenej šírením ochorenia COVID-19

Približne 10% z celkového počtu osôb so zdravotným postihnutím aktívnych na trhu práce¹ pracuje vďaka príspevku vyplácaného v zmysle § 60 (Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov) alebo § 53g (Vyrovnávacie príspevky integračnému podniku) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v zmysle neskorších predpisov. Pracovné uplatnenie mnohých z nich je možné len vďaka pracovnému asistentovi, ktorého mzda je rovnako zabezpečená prostredníctvom príspevku vyplácaného v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti (§ 59).

O vyplácanie príspevkov v zmysle uvedených opatrení sa môže uchádzať 1 717 chránených dielní (údaj ku 31.12.2019), 4 593 chránených pracovísk (údaj ku 31.12.2019) a 99² registrovaných sociálnych podnikov (údaj ku 7.4.2020). V hrubom odhade je možné tvrdiť, že uvedené entity v súčte zamestnávajú cca 11 000 ľudí so zdravotným postihnutím. Vo významnej väčšine zamestnancov so zdravotným postihnutím ide o ľudí, ktorých zotrvanie v zamestnaní je podmienené príspevkom na úhradu ich celkovej ceny práce, nakoľko ide o zamestnancov, ktorým ich zdravotný stav nedovoľuje podávať pracovné výkony, prostredníctvom ktorých je možné pokryť všetky náklady spojené s ich zamestnávaním.

Okrem ľudí so zdravotným postihnutím uvedené entity zamestnávajú ďalších cca 2 500 ľudí bez zdravotného postihnutia, náklady na ich cenu práce však nie sú hradené z príspevkov vyplácaných v zmysle zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Vzhľadom na to, že chránené dielne a sociálne podniky nevykonávajú momentálne hospodársku činnosť, tieto nie sú schopné generovať ani príjmy, ktoré by mohli použiť na splnenie zákonných povinností súvisiacich so zamestnávaním

¹ Cca 38% z celkového počtu osôb so zdravotným postihnutím v produktívnom veku prispieva do systému sociálneho poistenia, na základe Čoho je možné predpokladať, že títo sú aktívni na trhu práce

² Registrovaných sociálnych podnikov je k uvedenému dátumu registrovaných 100, jeden však nie je registrovaný ako integračný, preto nemá nárok na kompenzačnej pomoci.

zamestnancov bez zdravotného postihnutia. Chránené dielne a sociálne podniky spravidla nemajú vytvorené dostatočné finančné rezervy na to, aby mohli naďalej zamestnávať takýchto zamestnávateľov a reálne hrozí, že budú musieť pristúpiť k rozvázovaniu pracovných pomerov s nimi. Toto však spôsobí nielen nárast nezamestnanosti, ale zároveň vytvorí dodatočné náklady sociálnych podnikov a chránených dielní súvisiace so zákonnými povinnosťami voči týmto zamestnávateľom (napríklad odstupné). V situácii, ktorej momentálne chránené dielne a sociálne podniky čelia to znamená, že sa stanú dlžníkmi nielen voči sociálnym a zdravotným poisťovniam, ale aj voči samotným zamestnancom, s ktorými rozviažu pracovný pomer. V takom prípade sa iba zvýši riziko toho, že nebudú môcť čerpať podporu z prípadných iných finančných nástrojov, ktoré by im umožnili vzniknutú situáciu preklenúť.

Chránené dielne, chránené pracoviská a registrované sociálne podniky zamestnávajú ľudí, ktorí často trpia zníženou mierou imunity, ich dochádzanie na pracovisko v čase pandémie, preto ich zamestnávatelia často vyhodnotili ako vysoko rizikové. Vo väčšine prípadov rovnako nie je možné nariadiť prácu z domu (okrem iného i vďaka neprítomnosti pracovného asistenta), preto množstvo z týchto organizácií svoju prácu prerušilo, ich záväzok voči zamestnancom však trvá.

Napriek tomu, že uvedené entity je možné zaradiť do kategórie malých a stredných podnikateľov, tieto sa o záchranné opatrenia, ktoré Vláda SR pre uvedenú kategóriu podnikateľov pripravila, vo väčšine prípadov nemôžu uchádzať nakoľko:

- Neboli uzatvorené na základe rozhodnutia hygienika.
- Často nemajú vysporiadané záväzky voči štátu za predchádzajúci mesiac (vzhľadom na fakt, že väčšina prevádzok svoju činnosť prerušila okolo 16.3., organizáciám vypadlo cca 50% mesačného obratu, preto často neboli schopné uhradiť svoje záväzky voči sociálnej/zdravotnej poisťovni).

Preto navrhujeme a žiadame:

- Aby vyplácanie **príspevkov v zmysle § 59** (príspevok na činnosť pracovného asistenta) podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v zmysle neskorších predpisov **NEBOLO krátené** na základe neprítomnosti zamestnanca so ZP na pracovisku³ a vzhľadom na výpadok príjmov z hospodárskej činnosti, prostredníctvom ktorej je mzda pracovného asistenta dofinancovaná, vyplácanie príspevku na mzdu pracovného asistenta bolo dočasne navýšené na 100% ceny práce pracovného asistenta, a to bez ohľadu na to, či pracovný asistent vykonáva svoju činnosť na základe pracovno-právneho vzťahu (ako zamestnanec) alebo vykonáva túto činnosť na základe dohody so SZČO v zmysle Občianskeho zákonníka.
- Aby vyplácanie **príspevkov v zmysle § 60 zákona** č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v zmysle neskorších predpisov **NEBOLO krátené** na základe počtu odpracovaných dní alebo neprítomnosti pracovníka na pracovisku.

³ Výška mesačnej mzdy pracovného asistenta je v prípade neprítomnosti pracovníka so ZP, ktorému pracovný asistent pomáha, úmerne krátená.

- Aby vyplácanie **príspevkov v zmysle § 53g** zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v zmysle neskorších predpisov určených pre dotáciu ceny práce zamestnancov integračných sociálnych podnikov znevýhodnených z dôvodu spočívajúcom v ich zdravotnom stave **BOLO počas trvania výnimočného stavu dočasne navýšené na 100% ceny práce do maximálnej**, zákonom určenej výšky. Ako dôvod uvádzame výpadok hospodárskej činnosti, ktorou sociálne podniky mzdy zamestnanca dofinancovali (25%).
- Aby náklady zamestnávateľa na PN zamestnanca boli považované za oprávnený výdavok mzdových nákladov v prípade všetkých troch opatrení.
- vznikol nový nástroj na vykrytie nákladov zamestnávateľa súvisiacich s vyplácaním miezd zamestnancov bez zdravotného postihnutia, na ktorých ani chránené dielne ani sociálne podniky nečerpajú príspevky v zmysle zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti v zmysle neskorších predpisov, bez ktorých by však prevádzkovanie nebolo možné.

Sme otvorení diskusii o vylepšeniach návrhov, ktoré pomôžu tým, ktorí najviac prispievajú k zamestnávaniu ľudí so zdravotným postihnutím.

S pozdravom,

Zuzana Poláčková, Nezávislá platforma SocioFórum, o.z.

Maria Machajdíková, SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien

Zuzana Stavrovská, Komisarčka pre osoby so zdravotným postihnutím

Iveta Mišová, Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR

Branislav Mamojka, Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR

Tatiana Winterová, Únia nevidiaca a slabozrakých Slovenska

Kontakt: socioforum@socia.sk, 0911 137 175, www.socioforum.sk